

F. N. Agha

Ç
i
Y
A

سەرئەقیسقا نوریبەر
بەدرخان سندی

chalakmuhamad@gmail.com

ژماره ٢ سالی ١

ژماره دوو

سال [۱]

۱۹۷۱ هه فلبیر

چاپخانه دهوکنی ۲ / ۲۵۰۰ / ۱ / ۱۹۷۱

لهه ژماره يه دا

په پرهك ژميڙيا (تاريخا) كوردي

كوني و تازه بي له هه لېه ستا

ناسته نكيت دريكا نيكيو پنيا زمانې كوردي دا سهيدا صادق بهاء الدين

په ندي پيشينان

كه رهانهك د نافع وه لاني دا

ماموستا ناصر يوسف

لني كولينه وهي نه ده بي

سهيدا مسعود كاتانه

گولا نوه پندي

ماموستا كريم شارهزا

حاجي قادر كويي وشيعري نه ته وايه تي

مېهره بان خاتوين

ماموستا محمد مولود

هه لويست

هه لويست و

نه ري تودزاني

ماموستا حه مه كريم هه ورامې

مه ولهوي

سهيدا جميل احمد مصطفى

كاز

جهلال خوشنوا

نازي جواني نه نرازيار

نقشينا خليل دوسكي

فه قيمي تهيرا

نوو سيني عبدالغني علي يحيى

توبه

سهيدا خالد حسين

كار و گوتن

مه شخهل

راسته

ژ نقشينا محمد سليم نام پندي

چيايت كورد متانې

سهيدا ره شيد فندي الدوسكي

نه لياستې ژار

سهيدا مصطفى الحاج

چيرو كه كا كورت بو چيكا

مصطفى موسى اتروشي

هه يقيت كوردي

راست كرنا ناقيت كوردي

بەر پەرەك ژمیشیا (تاریخا) كوردی

هه كاری

هه كاری وه سا خو تی دكههن كو نهو كه فنترین مله تیت كوردان .
چنكو جهی وان دكه فیه نیشا كوردستانی ئیجا ژ بهر هندی
دیر بیته ژ هوپو ته كه ریت تیکهل بیی دكهل مله تیت بیانی ئو كه لهك
ژ نیلوبنه مالیت هه كاریا بیین میرو پادشاهیت كوردان . .

دبهری دا میرهك دكوردستانی دا هه بی گه لهك بوئزو قایم بی
دگوتنی (میریا به دلیسی) رها هه كاریا ژوی چنبیه ئو هزارا ئسی
كورمانجی دئاخفتن

هه كاریا حوكم لسهر بدلیسی و جزیری و ئامیدیسی و جوله میتر کن
وسلیمانی ئی ئو یادو شینه واریت وانا هه تا نو كه دیارن ئو گه لهك
دبیزن كو (به هدینی) هه می هه كارینه

پس وه ندیا میریت هه كاریا دكهل حو كه تیت نیزیك یت بچیک ویت
مازن كه لهك پی وه ندیهك وهه ئالییهك خوش بی

مله تی هه كاری قیری عه ته كئی بیی دكهل میریت زوردار نه تیت
كو نه خوشی دكه هاندنه ملله تی نهو ژي نه فه بی

مله تی هه كاری چمانهك هه بی ژ سهروكیت ملله تی پنگ هاتی ئیجا
هه كهر میره کنی زورداریهك كر ئهف چمانه دی كازی وی كت و دی
هزرت خو پی کن و دی گو ه بی خو دنه ئیک و دوو هه كر كه هشتنه
هندی كو ئهف میره راسته زورداریی ملله تی دکت بریاره کنی ددن
بده رتختنا فی میری .

ميرى بدليسى وهه كاريا باوه ري بجه كمى ئيرانى ئيناتي هه تا به ري
ساللا (۱۹۲۰ك - ۱۵۲۴ ز) نهو ساللا شهرى (چلدوران) بى ناف
به ري توركا وفارسا يى كو فارسى تيدا شكه ستىن پشتي هينگى
(مير) رابى خودا نالى توركا نو كه ته بن ده ستى وانا نو ده ستى
تدريس البدليسى دقنى خلمه تن دا هه بى نو پشتي هينگى بده مه كنى
كورت شيا جودا بينا خو ژ توركا بكت به لى پا نهف (ميريه)
ساللا [۱۸۴۹] نه ما نو هنكى ميرى هه كاريا « شرف بگك » بى
نه ري كوچ ژى نه مات نو نه شيا خو لهر توركا بگرت نه و ژى
ژ بهر غاينيا هنده كه سا

* (چيا) *

تو نه زانى نه ي وه تن ئيمرو كه بوچي بى به شي
بوچي ده ستى شهو نيشانى تو نه دا نامه ي ره شي
پيت بليم نه سبا بى كه و ره ي زيلله تو چاره ره شي
كه نه چي كوردان ده ر له ده و ري مه ي نه كه ن غيرت كه شي

* (دلدار) *

کونی و تازی له هه لبهستا

نوسینی گوران

هاوریکسی [هه لبهستا درست] جیاوازی ناوه نندی هه لبهستی کونو نازهی لی پرسیم نهوهی توانیم بهدهم و وتم ، بهلام نهو نهوه ندهی پی بهس نهبو ، وهی خواستم لهم با به تهوه شتیك بنوسم . بهوش نهوهستا هم خواستهی چه ند جاریک دووباره کردهوه جیاوازی له ناوه ندی هه لبهستی کون و نازه دا چیه ؟ نه مه پرسیاریکه له هه نگیوی به که می سه رنج او هه لاله که ی زور ساکار دیته بهرچاو بهلام پیاو هه تا ووردتر نه بیتهوه گیروگرفت له ری ی سه رنج دانیا زورتر سه ر هه ل نه . نه مچا له گه ل هه موو دیشواری بهك ، له ساوهی ردتی نهوشوینه را که له لاپه ره ی گو فاریکی وهك (هیوا) دا چنگم نه که وهی ودلامی پرسیاری هاوری خوشه ویست نه خه مه بهرچاوی گشتی نوک له بهر په رمونه وه به توانستی خو ما .

به لکو بهو نیازه که نه م چه ند دیره وهك سه ره تایی کردنه وهی باستی خه مه بهرچاوی روشن بیره کانمان بو لی دوان وای کولینه وه بر دوزینه وهی وه لاهی ووردترو نزدیکتر له راست .

چونکه نه شکرابه که نه م جو ره په بجوریانه له ویزه ی کردی دا شتیکه نهك هه ر به که لك ، به لکو زوریش پیویسته له پیش هه موو شتیكا نه پی وه و سه ره تا «ابدأ» یك ، نهو راستیه بخه ینه بهرچاو که له جیا کردنه وهی هه لبهستی کونو نازه دا ، هه تا قه له می «پینوسی» درشت به ده سه وه بیست نیشانه کردن و یاری

کردنی سنور ناسانتز نه بی ، بهلام که چوینه ناو باسی وورده کار به ووه
شته کانو باب هته کان وابه سه ریه کا نه نالوز کئی و تیکهل نه بن
که سه رده کردن له بر یاریکی دلیایی به خش لهوزه نه چپته
ده روه .

بهلام دروسته بو ناسان کردن ، ته نیا به سه رده می دریزه کبشانی
باسو بهرا وورده که مان ، چاو بپوشین لهو نمونه ده کمه نانهو ، له
تایبه تی به کانی سه رده مو زروفی ده سته ی کون و تازه ، جگه لهوش ،
چاو بپوشین له جیاوازی موسته وای بهر هه می تیکرایی تاکه و تاکی هه
دوو لاشیان ، بو نهوه ی بتوانین بخرینه بهراوردو سه رنج دانیککی واره
که سه رمان بولنی ده بکری بهر له گشت ، باله وینه (شکل) وه ده ست
پن بکه ین نهک له بهر گرنگی وینه ، به لکو له بار ناسانتز بونی بهراورد
له م مهیدانه ی بابه ته درشته کانی هه لبه ستا .

۱ - هه لبه ستی تازه ی کوردی ، به زوری چوته وه سه رکیش (وزن) ه
نه ته وه ییه که ی حو نجه ، په نجه [هجا مقطع] له کاتیکا کیشی هه لبه ستی
کون (عروض) بوو که نیستاش هیشتا لایه ن گیری له ناو بویزه کانا ماوه
که نه مانه له سه ریکه وه ، مایه یتن له سه ریکه وه نوینه ری ریژگه یه کی
کونن ، جگه له وه بویزی به ناو بانکک [مه وله وی] و بویزه کانی کورانی
(هورامی) یش « به عروض نا » به کیشیکی ده حو نجه یی هه لبه ستیان داناره .
[۲] - قالبی هه لبه ستی کون قه سیده غزله ، پینچ خشته کی ،
چوار خشته کی ، ته رکی به ند ، ته رجح به ند - - - بوو له کاتیکا
قالبی هه لبه ستی تازه نه کهر لیر بک (غنائی) بی پارچه کی کورت یان دریز
ته بی که پینک ها تووه له ژماره یهک به ندی دو دیری یان ۳ ، ۴ ، ۵ ، ۶ تا

۸۰۰۰ . که قافیه‌ی تم به ندانمش به مهرچیک له دوو دپری نه لنت ،
 به گهلی جورری جیاواز پتیکه وه نه به سترین له هه لبهستی تازه دا وینه‌ی
 قالبی دراماتیکی هیه که له می کونانیه به لام قالبی داستان [ماحمه]
 هه لبهستی چپروکی له کوردی کون و تازه دا — تیحه کرا وه که به کن .
 به هه وه سپی خوی پاش ، پتیشی بخا به بیئ تهودی هه ست به جیاوازی به ک
 بکری . له هه لبهستی تازه دا به کیه تی بابته دابهش کرا وه .
 به سه ره موو پارچه هه لبهستی هه دا . نه ک هه ره له بهر جیاوازی
 قافیه ، له بهر نیک نه چونی ریز پتوه کرتی با به تیش زور کرانه تاچه
 دیرنک چیه ، له شوینی خوی بگوتیز یته وه ، له وینه‌ی ویزه‌ی یدا نه مانه
 یون — به قه له می درشت — جیاوازی به کانی ناوه ندی هه لبهستی
 کوزو تازه . نه بجا با چاوئیک بگتیرین به ناوه پروکا .

(ماویه تی)

ئاسته نگیٲ دریکا ئیکبوینیا زمانی

کوردی دا

صادق بھاء الدین

دگوقارا براہی تی دا، ژماره سنی یا سالا ۱۹۷۰ من زنجیرا ئیکئی
ژئی باہی تی (۱) بہ لاکر بو، دئی ژمارا کوقارا چیا یی دا دی چہ ند
زنجیرت دی لسہر فی باہی تی بہ لاکرہ یں .

دزنجیرا ئیکئی دانہم گہشتبو نہ فی چہ ندی کو زاری کرمانجی بیتر
سہر بزمانیت تورپی قہیہ دقان لاییت ژیری دا .

۱ — ژلائ فونولوجی قہ — دہ نکافہ — دہ نکئی «ف»، دہ نکئی
(نوي) نہ گہر چي دچہ ند زاریت خو جہیت (۲) لورری ژي دا دہ نکئی
نوي پھی دا دبیت ، بہ لی دکنم بیژہ یادا .

ژلائ بیژہ یا قہ (۳) ، کو کرمانجی نیزیکیترہ نہ گہر چي ہندہ بیژہ
بہ لی کیمتر دزاریت دی دا پھی دا بن

۳ — دہ ستورری زمانی قہ ، کو ژہمی لاییت دی کرنکو . (۴)
بترخہ چکو دہ ستورری زمانی بنگاہہر بنیاتی ژیک جودا بوینیا زمانیت

(۱) — موضوع

(۲) — محلی

(۳) — کلمہ

(۴) — مہم

جيهانِي به وپارا استنا هر زمانه کی به ژکار تينکړنا زمانيت هافلي وټيکه لي
دکهل هه ي، ژڅي لايي څه زارڅي کرمانجي مروڅا هينيه کا هه ي دکهل
زمانيت ټوروي ژڅان لاييت ژيري .

۱ — ټرو مي يا

۲ — جهان اڅيت (۵) که سي دا

۳ — دپه ني (۶) ونه په ني دا کو کرمانجي وه کی زمانِي ټينگلپزي
وفره نسي به

۴ — کرنا ده مي پاشي (۷) چ ټيزيک يا دوپر ، به لي دزاريت دي
ييت کوردي ييت کو سهر بفارسي څه ، نه ف ده مه ، ده مي پاشي ټيدا نه
شکه را نينه .

هه که ټم بيته سهر زارڅي کوردي سوراني موکرياني وکورالي کو
تهر ده لانو هورامي ژي دگريت دکهل لورري دي بينين کو نه ف زاريت
کوردي سوراني هورامي لورري پيتر ژ کرمانجي سهر بفارسي څه نه ،
بهرو څاڅي (۸) زارڅي کرمانجي يسي کو پيتر سهر بزمانيت نه وروپي څه
ژ زمانِي فارسي چکو لايي روژ هلاني وباشورڅي کوردستاني پيتر دبن
ده ستي دهوله تيت فارسي څه بون بهرو څاڅي کوردستانا باکوروروژ ټاڅا کو
پيتر دبن ده ستي دهوله تيت بيتره نتي پاشي عوسماني څه بون ، هر ره نکه

۵ — ضمائر

۶ — مجهول

۷ — فعل المستقبل

۸ — عکس

ژبه هندى ژي بيت كو تورى (۹) كلاسيكي بيتى كوردي نانكو تورى كه فن
 بزاريت كوردي ، سوراني هورامي ولورري كيم هاتبيته نقيسين ته گهر
 چي بزارى اورري هوراماني مهلبه ست شه هاندينه وچهند هوزانقا نيت
 هورامي ژي مهلبه ست بهورامي شه هاندي نه ، بهلى ده كه هه قبهري
 كرمانجي بكه ي دى بيتي نايته ۱۰٪ سدا ژتورى بكرمانجي هاتيه
 نقيسين چ هوزان يان تهرس (۱۰) بيت .

زارى سوراني كو بويه زارى خوبند نو نقيسينى لعراقى ، نيزيكي
 فارسي به پيتر ژ زارى كرمانجي ژقان لايته ژوري شه .:

۱ — فونولوجي دهنگى (ف) دهردو واندا گمهك \equiv كيمه ،
 ته گهر ژ ته هتي نليت دهستا بيژه يت دهنگي دسوراني دا په يد بين ، نهو
 ژي همي بيژه يت دهنگى ناموريت ماكينانه وه كي (ئينكه فينگك)
 (فره فر) ، (نانگه) كو نانگه بيژه يه كا كرمانجي به بوئا قار بلنديت بو
 نرميت شه دره سبت وبكه فراد كه قيت وه كي لجهت هه كاري با تته كوتن ،
 كو لجهت به هدينا ديژني سويلاف ههو بووى رامانو مه به ستى .
 دهنگى (ئوي ل) كو دسوراني وفارسي دا نينه ههر (كرمانجي دا)
 دكهل چهند بيژه بيت لوري دا .

دهنگى (ز) وه كي فارسي به دزارى سوراني دا دچهند بيژه يادا
 وه كي دلسوز — كو بزارى كرمانجي دلسوز كو دانه كاري يا
 دهنگي (ز) لشوينا [ژ] دكرمانجي دا ، ژلايتى ژماره كا پيتر ژ نيف
 مليونى لچر نكرت ديار به كرى هه نا موشنى ، كوردت بكرمانجي

(۹) ادب

(۱۰) نثر

لکوردستانا تورکی تاخشی نهو بناقن (زازا) بناف کری نه ، وه کی
 فارسی دبیزن (زن) لجای «شوینا» ژن ، روز لجای (شوینا)
 روز . د ه . د

۲- ژلای بیژه یاقه ، ژ بهر هاتو چو نو و تی که لبوینیا کوردیت
 روژه لانا کوردستان و باشوری دگهل ئیرانی و دین فرمان ره وایا
 - خوندکاری با - دهوله تیت ئیرانی ، زمانن فارسی کاره کنی مه زن
 دزمانن کوردی اوان جها کری به ، نووئی کار کرنن نهف کریاریت
 ژیری ژئی پهیدا بوینه :-

۱- ژماره کا مه زنا بیژه بیت دتاخفتنو خویندنو نفیسینتی دا
 دنده کاری دسورانی دا وه کی فارسی نه وژ کورمانجی دویرون وه کی :-
 توانا ، توانین ، نه توانم ، کر نه کر بیژه به کا فارسی به یه لکو دروشمی
 وه زاره تا فهره نکا فارسی به ، لسه ره می کتیب و نفیسارا تینه نفیسین
 (توانا بو که دلنا بود) نانکو دئی یستی بکارو کریار و بریارمی ده کو تو
 بویه زانا توانا : هه قهبری (شیان) لده قهرا به هدینا هه کاری یایه ،
 (کارین) لده قهرا بو تاو کوردستانا تورکی و سوری و سوفیتی به دئی بیژی
 نه ز نه شیم ، یان نه ز نکارم هه قهبری (نا توانم) بسورانی ، (نه میته وانم)
 فارسی ، ژبو رو هنن کرن دی لیسته کا بیژه بیت فارسی و سورانی پیش
 کتیش که یین .

فارسی	سورانی	فارسی	سورانی
نایا	نایا	ناسایش	ناسایش
ستایش	ستایش	بژژک	بژژک
سرود	سرود	کرشش	کرشش

فارسي	سورانی	فارسی	سورانی
زه مین	زه مین	سوپا	سوپا
داد پروهري	داد پروهري	رفتن	رويشتن
به نده	به نده	نامه	نامه
دلسوز	دلسوز	تأبين	تأبين
نه مام	نه مام	تايله	تايله
تاره زو	تاره زو	هر كز	هر كيز
هه ميشه	هه ميشه	گوزه ران كردن	گوزه ران كردن
ابلق	ابلق	نوك	نوك
تأينده	تأينده	ته ختەر	ته ختەر
ره عنا	ره عنا	ثافره ت	ثافره ت
درخت	درخت	سهوز	سهوز
ته نچومهن	ته نچومهن	خور (خورشيد)	خور
وهرزش	وهرزش	هوش	هوش
ديه	ديه	كهوش	كهوش

(مايه)

د ۰ ۵

په ندي پيشينان

- ۱ — ده ستي ماندوو له سهر زکي تيره
- ۲ — مهرج هو هو زبه مهرج کو کويه
- ۳ — چه شري مار به دار
- ۴ — داره ليره سه گي دز دباره
- ۵ — نه گهر گول نيت در کتيش مه به
- ۶ — چه م سق چه تهل ناييت
- ۷ — کاي کون به با مه که
- ۸ — دايکي دز اريک سنکک نه خوات چاريک سنکک نه کوتيت
- ۹ — هه نکک هي ته وري تيره
- ۱۰ — بانتيکه و دوو هه و
- ۱۱ — گورگي هار ته مه ني چل روژه

براده ريت خوش شمي . . . چ نقيس نا بومه بيت . و خوات نه جوان بت نه م
نه شين وي نقيس يني به لاف بکين هبقي دارم . بخه نه کنی جوان و ناشکرا

❁ چبا ❁

پنشين

گهر هاندک دناڤ وه لاتی دا .

زاخو

سهروك و ميژناسی يوناني كز بنفون Xenophon بهري (۴۰۱ ب . ز) نافع
 زاخو نيناتي ، نو نفيس داری آرامي (مار يوخنا) نافع زاخو دوو جارا
 دکتیبا خودا [داسناني] نيناتي نو دبیژت زاخو باژیری (آزیاخو) بي کوری
 «درياخو» بي کوری (نوحی) بي نو «آزیاخو» پادشاهی زاخوی تو کورو
 نه فی و مروقت فی بنه مالنی بینه پادشاهیت زاخوی هه نا کو دده بی نیسا بور
 نيزکی [۸۰۰ ب . ز] .

جهلادت به درخان دکو قارا (هاوار) دا دبیژت زاخو باژیره کنی

بهر که تیبی دده می [کو تیبیا] .

میژناسی کورد میر شهر ف خانق بدلیسی دشره ف نامی دا دبیژت زاخو
 که هشتی «میریا آمیدی» ساللا ۸۷۵ ه نو بهري هینکی که هشتی [میریا سندیا]
 میژناسی عیراقی «عبدالرزاق الحسني» نو [عباس العزاوي] به حسی
 زاخو کر بین دناڤ کتیبت خودا . . .

زاخو باژیره کنی ره نگیینه و گله کنی ژمی هاتیه وه هر وه کی هوزان

قانه کی و یژت .

زاخو لبهارا میزه ره

به نه فشینو سورو زه ره

خهم ره قینه دل قه بیته

زاخو لبهارا فه نه ره

نیرگزو سور گول تزیسه

بلبلیت کیشی و که مینه

زاخو دانهز بوتسه بیژم

دلنی من بوتسه بشه مینه

خابیری ژبن پراتیتن

پتلیت خو بلاند هاقینن

ژپرا ده لالی و نفا

ژر حاخو پتر من دفتین

خابیری کوردا زاخوی دکنه سی پارچه تو ژبه ر هندی چار پریت

به ر که نی دباژیریدا هه نه ژبلی هنده پریت دی یه بیچیک

زاخو بیژیک ترین باژیره ژ کوردستانا عیراتی بو کوردستانا تور کیا

تو پشتی کو حو کمه تا عیراتی دگهل حو کمه تا تارکا قیان هانن و و جونی

خوشکن دناف ههردو و ولانادا رایین ری که ک بو تو قوم بیلا

خوش کرن نوو که پره کن هه ی نهو پر تو خیبی عیراتی ژ تو خیبی

تور کیا جودا دکت نو کوردستانن دکنه دوو پارچه ژیرو ژور .

نهم دشین بیژین کو زاخو باژیره کن فولوکلوری به ژبه ر مانا

گه لهک عهده تو کاریت کوردا تیدا . وه کی نهو ره نکه داوه تو شاهیت

نهم دزاخودا دبینن پتر ژ هه می باژیریدی یه کوردا ، هه ره سا

سه برانیت بهارا یه بتیکه لی تو چونتیت مالا دگهل تیک نو

ماناوان بو که لهک شهفا ژ شه قین بو هاری دچولنی دا نهف ره نکه سه برانه

دبهری دا تشته کی کشتی بی د کوردستانن دا به لنی مخابن نوو که نهم دشین

بیژن کونه مایه بتنی لهنده جهها ژ کورستانا ره نکین ، ههروه سا
نهو کاریت دزاخودا تین کرنی وه کی نه فنو رستنا شهلوشه پکا
دکه لهنده کاریت دی هاتینکاهه کنی که له که بهر که تی نیزیکی زاخو
ههیه (شهرانش) نه گهر هانو ماتی و خودانی ژنی بیت کرنی دی نهف
جهه که له کنی خوش وهیژابت .

بکورتی و دیمایه زاخو پیتنی به مروئیت خودان وهج خه منی
ژنی بخون و پیتس بیتخن نهو بازیری کوردا دکه هته
ره خه کوی وپرا مازنا کوردا دکه هته ره خنی دی

❦ (چیا) ❦

لی کو لینه وهی نه ده بی

ناصر یوسف

نه کهر به سادهی باسی لینه کو لینه وه بکه یین نه لین بریتیه
له خویند نه و نووسین . وه لی کو لینه وه له بنه ره تا له سنی جه وه هری
سه ره کی پیک هاتوه به کهم نووسه دووهم په رتوک سیهم خویند و نه م
سنی جه و هره په یوه ندیکي ته و او یان له کهل به کدا هه به که و ا بیرو با وه ری
نووسه به هری په رتوک وه نه گات به خویند به لام نه م و ا ناکه به ن
که بیرو با وه ری نووسه به یه ک سانی نه کسا به ره وه خویند ریگ به هری
په رتوک وه ، چونکه نه وه نه زانین که و ا خه لکی « خویند »
هه م و چون یه ک نین له تیکه یشتن و راده ی زانین دا هه تا زور چار
جیا و ا زیان هه به له تیکه یشتنی نه و ووشانه ی که له به رده میا دا
نووسه و . خویند ری واهه به به شیوه به کی روو کهش له ووشه کان
نه گات و ناتوانی قوی بکانه وه و به چیه بن جو بناوانی و گرزاره شارا
وه که ی لی ناشکر ایت (به تایبته کنی ده قیگی نه ده بی سه
که و نووی به رچا و که و بی) و نه مه شیوه ی زور به ی خویند ری
واهه به به ته وای له نووسین وورد نه بیته وه و قوی نه کانه وه تا کو
کو زاره شاره که ی لی ناشکرا نه بیت و نه م هه له ده ست هه موو
خویند ریگ نایهت .

له پادهی سیهم دا نه بینین خوئنه ری تیگه یشتو له گرزاره
وورد نه بینه وه وورونی نه کانه وه دووای نه وهی هستی بی نه کات به نوسین
دهری نه بریت بو خوئنه رانی تر له لم کانه دا خوئنه ر نه بیت
بهره خنه گر و نه وی نووسیه به نه بیت به ره خنه کوا ره خنه گر
له م کانه دا خوئنه ره بو بو خوئنه ر .

بهم جوره مه تا نوسین ره خنه ی زور بیت له باره ی نه و
ده قه نه ده بیه وه زیاتر جه وه هری ده ر نه کوهی بو خوئنه
رانی تر به ره مه تیگی نه ده بی نه گهر چهنه ره خنه گری لی
بکولیته وه له گهل ژبانی نووسه را به را ووردی نه کات وه
یه کیگی که گوزابه و گری لی دراو چه هه نگی (۱)
شاراوه ی ناشکرا نه کات ، مه ندیکه تر به جور نه یگی والی کولیته وه
نه ی به ستی به وه که مه له وه که نووسراوه که ی تیا هاتوته به ره هم
وبه وه ری وه له و کومه ل وده و ره نه کات چونکه ناوئنه ی
کومه لو سه رده مه که یه تی که وا ره خنه گر به ته وای له را بور
دوو نه کات وه بیوی ناشکرا نه بیت به لیکو لینه وه
و به را وورد کردنی به ره مه کانی نه و سه ر ده مه و دووا شت که
ره خنه گر لی نه کولیته وه باری رامیاری (۲) و کومه لایه تی نه و
چینه یه که نووسه ر بیوی نه که ریته وه و دیسان ته و چینیه ی
که جو شی بی دراوه و به را مبه ری وه ستاوه وه دوا جار مه ول

۱ - ره مزی

۲ - سیاسی

نهاد که نهو رهوش و ره فتاره‌ی بو ناشکر ایست که له ناو
 پهر تو که که دایه وه دیسان ههول نهاد بو زمانی په راوه که
 شئی کانه رسته به رسته و ووشه به ووشه تا کو بکات به ناخی
 کوزاره که وه رونی بکانه وه یان هندی جار ره خنه گر
 ههول نهاد له ههرو روویه که وه که باسمان
 کرد ره خنه له پارچیکی نه ده بی بگریت که نه مه کارنکی
 زور کرنکه به لام نهه زور گرانه وه دکمه ن ری ته که وی
 چونکه بی ویستی به نی گیشتیکی بی هاوتا ههول
 ویکوشا - نیکی به تین و کانتیکی دوورو دریزی ههوی
 ره خنه گرتن کارنکی گرانه چونکه ره خنه گر
 ههرو زانیاریک به کاردین بو روون کردنه وه و لی
 کولینفهوی نهو بهر همه نهه بیه سایکولوجی به کاردین
 تابکانه لا نهو چهو هره قولای هستی شاراوهی
 نو سه ره وه نهتر و لیجیا به کاردین تا کو بکاته نهوجهو
 وهری به سهر هاتهی که په یه ندی هیه به زیانی مروشه وه
 له سه رده می منالی و ساواییدا وه فولکلور لقبیکه لقم
 خویندنه .

ره خنه گر ههولو تهقلای زمانهوانی به کاردین تا کو
 به تهواوی بچیتته ناوجهر کهی دهروونه وه نههینه کانی
 بو ناشکرا بیت و دیسان زانستی سروشتی و نهزه ریاتی
 زانستی تر به کاردین و کاری کردونه سهر پهری

مروئی نهوسهردهمه ، كهوا دهر نهكهوی لهكارو
پیشهی نهدهبی دا وهكو نهزهریهی [گوران]
ونهزهریهی (نسبی) ونهزهریهی (العجال) ونهزهریهی
(اللاتعیین) و (الاحتمال) هتد .

وههر نهمهش نهگوتری بو فلهلفهی کون وتازه
ونهرفلهفانهی نهگهزینهوه بودوری (ارسطو ، افلاطون)
بهم بو نهیهوه راستهقینهی زانستی میژوی وامن لی
تهکات كهبلین نههم جیاوازیهی لههرخنه گسرتن
دادهیه لهم دوو فلهلسوفهوه دهست پتی تهکات . افلاطون
پهیرهوی دیاله کیکی بهکار نه میتنا له نیشوکاری روو داوهوه
نهگه رایه وه بو شیعی کردنهوه دواي بو ناشکرا کردنی
بیروباوه ریک کهواشاراوه بو لهتوی تو رووداوه دا بهلام
روون و دیار بو له ناسمانی بیرو روون و نهگه به ناشکرا
دیت وهکو نههم فیکریه نهو راستهقینهیه ونهمهش بهکار
هیترا له پهیرهوی که له وینهی کیشهردا و نایا ده بیت چونیت
له پوخته ییدا ، بهلام نه رسطو بنچینهی رهخنه گرتنی دانا
له پهرتوکی (شعر) دا وههتا نیتستا زور لههرخنه گرهکان
به پهیره ریک کی سه ره کی خوبان دانه فین کهوا هه مو
لی کولینهوه یهک لهوی وه سه ره هل نه داوه تا قوتا بخانه
یهکی تایبهتی دروست بو بو ناو نرا قوتا بخانهی نه رسطو
بو لی کولینهوه له سه ره شیوهی تازه وه پتی رهو کردنی نههم

رینکایهش لهوه دایه ره خنه گر به شوین ریوشوتنی را بور دوودا
ناروا ، وه بیان به شوین بیرو باوه ری دیار کراودا وه کو
بیری افلاطون به لکو ره خنه گر ههول نه دا به خو خه ریک
کردنی نیشوکاری ویزه ی به شیوه یه کی (جیا) (جیا) وه کو
جامه جامه وچپروک به چپروک . . . هتد له پیش نه وه دا که بیرو
باوه پری خوی گه لاله بکات .

نهوه ی بو نیمه به دیار نه که وی له دوو فکرها یه که میان
[استنباطی] ده ست به ریپازه که ی خوی نه کا له پاشان هوشی
خوی نه خانه سه سه ودا سه ری کاره به رزه کان نه که ر گونجه
له که له ریپازه که ی دا له سه ری نه روات و نوگر وا نه بسو لئی
لا نه دا به لام دووه میان که (استقرائی) یه ده ست نه کات به
نیشه به چو که گرنگه کانی و چاره سه ری بو نه دوزینه وه به پی ی
سورشتی تایبه تی خوی لی کولینه وه ی تازه که لیک ریو شوینی هیه
وه که ره خنه ی مهوزوعی که بایخ نهوا به کاری هونه ری
وقه واره ی تایبه تی خوی بو درووست نه کات که له بار بوون
ویه که یه تی وریک و پیکی تایبتی وداوا نه کا که کاری هونه ری
دوور بیت له هه موو جو ره خواست و کار تی کردنیکی دهره وه
وهوشی خوی ناماده نه کا بو هه موو کاریکی هونه ری که نیشیکی
هونه ری بیو بهس نهوانه ی پشت گیری نه م بیره نه که ن کنیث
بیرک و تس الیوٹ هه لام په بیره وی نه فسی له ره خنه دا نه لیت
پیوستی ویزه یی نهویه که نهو ووشانه بدوزینه وه بو دهر برینی
نهو پیوه ندی به ی له نیوان ژبانی نه فسی ناو خود دهره وه دا

ههيه وبتواني به ناماني ههستي خوي دهر بخات لهم جوړه
شاندا که وا کاري تی کردوه وپالپشتی هم بیرهش فروید
ودو جلاس ومورجان .

ولیره دا په یره ویدولوجي لهره خندا ههیه که باوهری
دایه مروغه دژواره بژي له کوملدا وله هه مان کانددا
دووربی له بیرو باوهری نهو کومه له ورا دهی هم دوور بونهش
رانه وستاوه له سهر دل گهرمی و سوور سوون له سهر قسه ی خوي
دهر باره ی سهر به سته که ی به لکو نه که ریته وه بو نهو هیزه کو
مه لانیه ی که هوندره مند تیا نه ژي وپالپشتی هم بیره
(سارتر) ه وه (بیخانوف) و (محمد مندور) .

وه دیسان رفخه ی ته قویعی ههیه که بایخ نندا به
ناوازی ووشه کان وه جیا کر دنه وه ی لیچون که وا ویزه وانی
سهر که وتو به کاري نه هیتی و بایخ نندا بودهر خستی هه موو
رویتکی هم ویزه به و به شوه یه کی تر ههول نندا به ره خسته ی
ویزه یی و چپته ناو جهر که ی باسه که به بی نه وه ی هیچ شتیك
بفر ههستی بسکات وپال پستی هم بیره مائیو ارنولد وفرانک
ویموند لیتر .

(ماویه تی)

چیروک ، شعر ، نشین

بهنیره سو

✽ بهذر خان سندی — مدیریة التریبة — اپریل ✽

گولا ئومیدی

مسعود کتانه

کوه بده تاو فیغانو لهرزه و کوفانه دل
دل دلدای بی دسوژیت بویشو کوه خه رمانه دل

نیف شه تی زیمار ددرچیت روند کیت گهل هاتنه خار
نه فرو کانی من چه حکیم وهوگرو دهرمانه دل

تیرو کولمه تیپه رین جهرگنی مه نه فرو هنجنی
ناکرو تیبتون بمه که فته چیغه و پهرجانه دل

دیری ویری ژکه لی بون نه و ولانی ره نکه ره نکه
کئی ته ناکت ئوفو ناخو دهر دو تاو ژانه دل

یسی به بی به خچه یسی نه قینی گول مهرئی وه ریای وروت
نه ز که تم بهر ده فشو چه رخا میژتا ره یحانه دل

من ئومیده بجمه واری لبه کنی تا فابکم
هر ژانین پیشته دا بچین بو بهار خه ملانه دل

روند کیت چافا ژخوینی سهر رویا کربو پلئی
لی خه بهر هات جو به جولئی مشته مه ژبارانه دل

یسی برینداره ونه خوشه ناکه قیته سهر بالگهی
قره قزو سوره ره رخ نه فرو شاترقانه دل

که نکي دئی هیئت نهو بهارا سورو شین و تال وزه
خوش بین مه بهزم و جوشو سازه و سهیرانه دل
که نکي دئی گه ش بیت ستیرا چاف مه لئ هه ردهم ژمیژ
رون بین پوشی و بهرده سی ژناف نه فرانیه دل

(مسعود)

حاجي قادري کويی و

شيعری نه ته وایه تی

نووسینی که ریم شاره زا

حاجي قادري کويی له سال ۱۸۱۵ ز له دایک بووه ، ژيانی مندالرو کوفه تی به تی له کوبه دا به سهر بردووه ، بو ته و او کردنی خوینده نا که لی له هه ریمه کانی کوردستانی عیراقو تیران که پاره و دوایی به هیوای پیشکه وتن بووی کردوه ته پایته ختی سه لته نه تی عوسمانی شاری (نهسته مبول) له وی بوه ته ماموستای کوربه کانی به درخان پاشا و ههستی پاکی نه ته وایه تی کوردی له و بنه ماله گه وره به و له خوینده نه وی دیباچه ی (مهم و وزینی) احمدی خانی و هرگرتوه (۱) .

بووه نه بین شيعره کانی سه رده می ژيانی له کوبه و له هه ریمه کانی تری کوردستاندا به زوری غه زه لو شيعری پی هه لکوتن . به لام که ههستی نه ته وایه تی جوشي سه نه بووه له دور وولانی و ئاواره بی دا ، ریبازیکی تازه ی کرتوه له شيعرا نه وهش دانانی هه له ههستی نه ته وایه تی بووه و

(۱) کيو موکریانی — دیوانی حاجي قادري کويی — چاپی

سی به مین — ل ۷

دهر برین بیاری ناله‌باری میلله‌تی دوا که و تووی کوردی
دابهش کرا بووه .

حاجی قادر زور و مستایانه په‌یامه نهمره‌که‌ی (خانی
مه‌زن) ته‌واو کرده و له دوا بی‌دا بوه‌ته ماموستای
قوتابخانه‌ی شیعی نه‌ته‌وایه‌تی نویی کورد .

من لیره‌دا بیرو پراکه‌م له گیل ناولی نانه‌که‌ی کاک
محمدی مه‌لا که‌ریم به‌ک نه‌گرنه‌وه و زورم لا راستی ته‌واوه
که ناوی ناوه (شاعیری قون‌غیگی نویی له ژبانی نه‌ته‌وه‌ی
کورد) له و په‌رتوو‌که‌ی که‌له‌سه‌ر حاجی دان‌اوه و
له‌کانی خویا بلاوی کرده‌ته‌وه .

به‌راستی هر که‌ن شیعه نه‌ته‌وایه‌تی‌ه‌کانی حاجی به‌خوینیه‌وه
دینه‌سه‌ر ته‌و بیرو رایه‌که‌ بوژی سه‌رده‌می (په‌یدا بوونی
نه‌ته‌وایه‌تی) دابنیه (۲) .

شیعه نه‌ته‌وایه‌تی‌ه‌کانی حاجی به‌کیش سووکی
و پاشبه‌ندگورین و به‌کاره‌ینایی ووشه‌ی ساده‌له‌ شیعه
دلداریه‌کانی جیسا نه‌کرینه‌وه . مه‌به‌سینشی له‌م ساده‌لی
و سووکی په‌دا نه‌وه سووه تا زور به‌ی میلله‌تی کورد تهن‌یان
بکه‌ن و له به‌ندوب‌باوی له‌غزو کرنی‌دان و ورده‌کاری بی‌جی
رزگاری‌یان بی‌جی ، هر وه‌ک له‌م شیعه‌یا نه‌لیتی :

به یتکان عه پي مه که ن خوارو که چن

مه قسم لهم به بندو باوه دهر بچن!

مفرچه نده نم شیهری به روخسار زور جوان نیه به لام
مانای خری به جوانی نه به خشو و مه به ستیشی نه وه یه
له به بندوباوی ووشه زلی و مانا قورسی رزگار یان بیی و ته نیا
بایه خ بدهن به دهر برینی ناوه روکی به که لک و پرسوود بو
زور بهی میلله ت . لیره دا تا پیی کراوه شیهری نه وه یه تی
به شیه تیکی سووک و تاران و بیی ته کلیف داناون
و هرچی هستی پیی کورد بیی ووترویه تی به بیی نه وه یی کوی بداته
و وزن و قافیه (۳) .

فهرموو با سه رنج بدهینه نم شیهرانه یی و بزانه یی تا چ
را ده یی که نهو بیرو رایانه یی تیمه یان لینی دیته چنی له هه لبه ستیکیا
له ناریکی میلله تی کورده وه نه دوئی و نه لئی —

تاریک نه که ون قه بیلی نه کراد

هه روا دهنه خه رابه ئاباد

نه نواعی میلله به که وره و چووک

خه ملیوه مه مالیککی وه کو بووک

۳ — ماموستا محمد حویز (حه مهره ش) — و ناریکی له سه ر

حاجی قادری کوی — له بلیسه یی ژماره (۳) سالی

۱۹۵۹ ل ۷۳ .

يەك بەرگن و يەك زمان و يەك رەنكك
بىن غەببەت و تەيبو عارو بىن دەنكك
ھەر كوردن ، ئەگەرچى پاكى مەردن
پامالى زەمانە مەھوى كوردن

بەراستى ئەم شىعرانەى حاجى بەكئىش سووك و بە ناوەرەك
بەرزو گران بەھان و مەبەستىشى لەمە ئەو يە تا ھەموو
كورد زمانىك تىيان بەگن و سووديان لى وەرگرن لە
لايتىكى تىرشەو بە سا سەرنج بەدەينە ئەم ھەلبەستەى تىرو
بزانين لە سادە روخسارى دا تا چ رادەئىك بىرو پاكاني
پىشوومانى بە سەرا ئەسەپئىرى ،

خو دەزانن سولالەيى ئەكراد
لێرەو بەگرە تا دەگاتە قوباد
ھەمو زاناو ھونەرور ميبيرن !
زىرەك و ژىيرو ئەھلى تەكبىرن
و سەطى پانى پانزە روژ پىيە
پر لە رەشمال و خانەوو دىيە !
بە درېزى لەقاف كە رابردن
تا بە شىرازو تەسەھان كوردن
بە شەجاعت ھەموو وەكو روستەم
بە سەخاوت ھەموو وەكو خاتەم

لعم ههلبه سته دا حاجی له ره چه له کی کوردانه وه نه دوئی و
هه موویان به زاناو هونه ر وهرو زیره کو نه هلی ته گبیر دانه نی
وه له باره ی پانی و دریزی کوردستانه وه نه دوئی و هه مرو میلله نی
کورد زمان هوشیار نه کاتهو بو نه وه خه مێک له حال و
ژیانی خویان بخون و تا سه ر وا به سێ پئی و شوینی
ته مینه وه له ناو میلله نانا ، به راستی مانایه مێکی به رزی هیناوه ته
دی به و وو شه ساده و بی ته کلیمانه .

وه زیسان له ههلبه سته مێکی نه ته وه بی تردا به وو شه ساده و
سووکه کانی له دواکه و تووی میلله نی کورده وه نه دوئی و به پهنه ندو
عیره ت هه والی نه مان و تیکه چوونی نه و شاهه نشایانه ی
پیشوی دهر نه پری و له سه ر مێکی تروه بش ئاوریک له
میلله ته که ی خوی نه دانه وه و نه لی : (سهیری کهن کوردی
تیغه هه ر کوردن) و نه گوپاون و هه ر به ژیر ده سته بی
ماونه ته وه و نه نه رموئی : —

خوسره و که ی قوباد و نه سه که نده ر
وه کو کپسرا و کاوس و قه یسه ر
هه مرو تیکه چوون و پاکی فه وتاوه
نه سیلاح و نه سه که بیان ماوه ! !
سه د شه هه نشاهو پادشا مردن ،
سهیری که کوردی تیغه هه ر کوردن ! !

(۴) — قاف : مه به ستی له وولانی قه نقاسه .

حاجی له مهلبه سټیکې تری دا شانازی به گاوازو شوانی
میلله نی کورده وه نه کاو هه ربه که یان بهرام بهر به له شکر یکی
(سه د کپه دوو [لهک] (۵) ی دوژمن دانه گری و
ته لئ :-

له گاوان و شوانی کورده کان بهک
به سه بو له شکر ی سه د کپه دوو لهک
فیدای گاوان و شوانتان حاته می ته ی
به قوربانی سه پانتان تالی بهرمهک
میشکی تیوه صه یادی شه هینه ،
له کن عه نقا فروجه حاجی لهک !
شوانی میکه لی تیوه له شهر دا ،
وه کو قه صابه دوژمن میکه لی شهک

لیره دا حال گاوان شوانی کوردی دواکو و ترو و ژبرده سته ی
عوسمانی و عه جه م هه رچه نده واش نه بووه ، به لام مه به سقی
هممهت به بهر بر دنیانه بو ته وه ی ناوا نازاو دلیرانه بهرام بهر
به دوژمنی خو ئنخوریان بوه ستن و بیان شکینن .

حاجی له مهلبه سټه ناوداپه که ی [خاکی جزیرو بوتان]
دا پیشک و تینیکی ههست پی کر اوی هیناوه ته دی له شیعری
نه ته وایه تی دا ، له وو شه ی رووته له و ساکاروه نه په ریته وه بو
سهر وو شه ی ناسک و پاراو و کیشی چوارده بی که رت کراو

(۵) لهک - سه د ههزار

ههروهك تهلق -

جوشتيك بدهن وه كرو هه نكك ، تهگپير بكهن به بتي ده نكك
تهسبابي شهر په ياكهن ، توپ و تفه نكك و هاوان
پارپانه وو تهوه كول ، لهم عه سره پاره ناك
تيره دوعايي جهوشهن ، په يكانه حيرشي مهيدان
بنواره سعوي وغيرهت ، تيستا له ناو تهروپا ،
خويان خهزينه دارن ، خويان طه پيبو سولتان
تاوه كوو تهلق :-

حاجي كهسيكه بتي كهس ، بسو نيوه قوپ ده پيوئي
گويي لتي ده گرن زه ريفه ، ناكرن به لاله خوتان !!

خوينهري به ريز تكيه دووباره سه رنج بدهوه شيعري به كه ميان
و بزانه چ ناوه رو كيني به رزي لتي هه لسته تي ، كه داواي
جوشدان و تهگپير كردني بتي ده نكك ته كا له ميلله تي كورد ، كه
مه به ستي له خورتي كه خسته له كومه لو پارتني نه ته وا به تي دا ،
وه بسو هينانه دي هيو او ناواتي خويان پيوسته تهسبابي شهر
په يا بكهن له [توپ و تفه نكك و هاوه] به راستي
تهم داواو ساموژكاري يابه ي هيژاو به ترخن ، تما سه رده مي
ته مروشمان هه تهو چه كانه ي حاجي باسي كردوون به كه لكمان
دين ، ته نانهت لهم شورشه مه زنه ي كوردستاني تيستا كمان
كه نو سالي خايساند لهو چه كانه ي كه حاجي نه مر ناوي
بسدوون چي ترمان به كار نه هيناوه .

که چوومه خزمه تی پرسیم : برادر خه لکی کام جیگای
 له کام لاهاتووی ؟ گریبا و گوتی : بابان ، گوتم . بابان ؟
 دلم داوه ، ووتم . باوکه هه موومان بی که سین لیره
 چ قه و ماوه گه لی حه یفه مه کریسی ههروه کو باران
 گوتی . بو غور بهت و رووتی نی به گریان و هاوارم
 له داخی حاکی خومه ، له شان و شهو که تی تورکان
 که لیکم بیستوو بهستی میسالی حاکی کوردان
 جیهان نهی دیتوو بهستی میسالی حاکی کوردان
 له پیشا حاکی مه ، لانی پلنگ و شیری نازا بوو
 نهوشتا مارو میروو و کورک و دیوی لنی ده کهن سهیران

حاجی بهم شیوه به پرسوزه له سهر گفتو کویه که ی نهروا
 تا نه گاته هه لویستیک رووناکی هیوای کوردی لنی نه که شیته وهو
 به شیوه تیککی نادیار دهست بو بنه ماله ی به در خانیا
 دریز ته کا که هه نهوان ماون سهرو کابه تی جوولانه وهی
 رزگاری میله تی کورد بکهن دوا ی له ناو بردنی میر نشینه کانی
 بو تان و حیوکی سورانو بابان ، وه له وه بنه مال
 که وره به روشنبیریکی دوستی خوی نه کا به جیگای هیواو
 تاواتی دوا روژی کورد با بزاین چی گوتوو . —

نه میریک ماو ، پاشایه ، گوتی : کتی به ؟ گوتم : شیره
 ووتی . لیره ؟ ووتم لیره هه تا نارانو هیندستان
 به خوی شیره ، وه کزو ناوی له شهردا دوژمن اندازه
 ته مایان هه به نهو ماوه تهواوی حاکی کوردستان

پاش نهووی که تم شازاده‌بھی بنه‌مالھی به‌درخانیان دانه‌نیق
بو سه‌ر کردایه‌تی میللعتی کورد نینجا نه‌که ری‌نه‌وه و نه‌لنی : —
هه‌چی جینگای نومیدمانه و نه‌وهی دلخوش نه‌کا نه‌مرو
چه‌که چون له‌و به‌ده‌ر ناپیته غه‌بخوری که‌لی کوردان !!
حاجی له‌م تاکه شیعه‌ری دوایی‌دا بومان ده‌ر نه‌بری که
جینگای نومیدمان و دلخوش که‌ره‌وه‌مان هر چه‌که بو
غه‌بخوری که‌لی کوردان .

خویندیری هیژا من لیره‌دا کوتایی به‌م کورته‌نی کولینه‌وه‌به‌م
نه‌مینم به‌ هیوای نه‌وه‌وه که‌له ده‌رفه‌تیکتی تر‌دا حاجی
قادی نه‌مرتان له‌گوشه‌و روویکی تره‌وه پیشک‌کش
بکه‌م .

که‌ریم شاره‌زا

۱۹۷۰ / ۱۱ / ۲۵

نه‌دریسا کوفاری نه‌فه‌یه

مدیریه‌ التریبه - ارپیل

بدرخان السندي

میهره بان خاتوین

میهره بان خاتوین ژ بهرواری ژوری به ونهف ژنکه
ددهست پیکرنا سهئی (۱۸) ژیا ، د تولازیا خودا
که لهکا جانو ژئی هاتی بی ، هر وهسا خوینده وار
و هرزان فان بی نو وهکی دبیزن که لهکا بکیر هاتی بی بو
نه خشا و بو تهن کرنی و بو وینه چی کرنی ، ژ بهر
فتی چه ندی که لهک مروفا چهز دکر بخازن و بخو بینن
به لئی پا میهره بان خاتوین وه نه دکر چونکو که لهک چهز
پسامی خو دکر .

روژه کئی میری نامیدی خاست نو بابی میهره بان خاتوینی
دثیا کچاخو بده نه میری تینا میهره بانئی نهفت . شعره بسومیری
هنارت رابی میر بهلاخو ژئی نه کر .

راستی نهز دیمامیا فتی چیروکتی نزانم هر هند بدهستی مه
که نی ، نهز که لهک چهز دکم نه گهر براده رک تشته کئی ژفتی

هوزاني بزانتي بلا سومه بهتيرت نو سوپاسه کا کهرم شمه ،
 نهغه زي نهو شعرا کو بسو ميري ناميديني هنارتي .
 نه زج بيژم چ بديان کهم کين بهالتي من دزاني
 مه خفيا ، کاني تاشکرا کهم ناه ژفي دهردي گران
 ناه زده ست عه شقي ونه فينا که فتيمه تازي وشينا
 کي دي ساخ کت فان برينا ؟ چو ژدل سه د ناخوزان
 دهرده کي زوري گرانه عه قلو هوش من چو نه مانه
 مام په پيک و بسو خودان کي ديه نهغه چ زه مان
 من نه ما سه برو قه راره ، دل ژمن بسو پاره پاره
 دوزه خي پر نارو ماره لهو ژمن چون هه ست وخوان
 دوو دلا يهک دووچه پاندين زه حمه ته بين ره فاندين
 تايه تا عشقي بخاندين ، ناپه شهرحو بهيان
 عشق نزانينت که داهي عشق نزانينت پاشاهي
 شوعله که ژنورا نيلاهي هر وهشکو روحوره وان

نه م سوپاس کاريت برادر ره شيد فندي نه ژبو هاريکاري اوي
 بچاف ديري اچاب کرنا کوفاري .

چيا

هه لویست و . . . هولو یست

نوسینی - مجد مولود * (مه م) *

لهم دواییدا ، بهوی ته قینهوهی سه چاوه کانی ژبان له
کوردستاندا ، له هه مو لایه کی ژبانی کورده واریدا
جموجول و کوششیکی وا ههست پئی ته کربت
که توی راهربنیکی قوول و بهربنی پیوه بیت ، من لام
وانیه سه ری سه د ته م جوله و کوشه هه ر خورزگار کردن
وهیا خو پارستن بیت له برانه وه و نه مان . .
ته ترانم به دلنیا بی بلیم و بیچه سپنم که بهرز بونهوهی
پلهی زانستی و روشنبیری له نار کومالی کورده وازی دا
به تأثیری ده و روبه رو په ره سه ندانی خوینده واری و هوشیار
بونهوه . . . لهم سه سه دا هویکی گرنکی ته م راهربینه
پیروزه ن ، که لایه نی شورشگیری و نازادی خوازی و
لایه نی نه ده بیه که ی له هه مو لایه کانی تری دیاور ناشکرترین
بئی کومان ژبانی پر سه م و ناله باری که له که مان
که بویه ته هوی یاخی بونیکی شورشگیرانه ، هه ره
ژبانه یاخی بونیکی کیشی له کوری نه ده بدا بهرپا کرد . - و بوه
هوی نهوهی پتر له چونه تی خومان بگه ی ن ،
یاخی بونه که ی شه رعیترو و سه ختر کرد . لیره دا جهزم کرد
له که ل لیکدانهوهی خوم به کورتی له پتوه ندی نیا ن

نهم دوو ياخې بونه بدویم - - چوڼکي به لاي منه وه
نمه کاریکي کرنگه نه کاته سهر ری رهوي ژيانمان وه
دهست نیشان کردنی چاره نووس . .

به تايپه تي لهم روزانه دا که تیکه لاي و نالوزيه ک
لهم رووه وه سهرې خوي دهر خسته ! ؟ به موي لیک نه که یشتن
وماناي کونو نوخی لیک چودا نه کردنه ان به هوي ته سپر
کردني نه و کون و نهم نویه . . ؟

که رو به روي نهم چو نیه تبه نه بین هندیک پرسیار له بهر
چاومان هل نه قوز نه وه : -

تایا نه ده بی کون - - - - مه عنای چیه . . ؟

تایا - - - نه ده بی کون نه بیت وه کو یاساو نه ری تی کون
بژمیردرترین ؟ که له که ل گیانی نهم چهره ماندا نه لوین
و بی که لک بگره زیان به خشیش بوین ! ؟

تایا - - - نه ده بی کون وه کو ره وشت وانا (اخلاقی)
کونه که لهم دونیا پیشه که وتوهی نیستاماندا وه کو بیگانه
دینه بهرچاو و مه ترسیان لسی نه کریت ؟

هندیک نه لوین مه بهست له نه ویستی کون ، له دهر برین
خوي نه نوینی . . وانا شیوهی تازه پس ویسته بو دهر برین ،
شیوهی کون له که ل کونه کان ، که ناو دونیای کون نه بی
پوچرینه وه !! بهلام هندیک کتر که تاقه شتی که له نه ده بی
کون نازانن ، ته نانهت دیریکیان له مه ولوهی و خانی ،

تالي و جزيري و باباناھير نه خوينديتھوه ، بريار به سھر
تھو تھدھبهو تھمانھش وه سھردھمي تھمانھش تھردن ؟ !
تھمھش له بئيدھستھلاني و كھم بيئي دھزين پتر شتيك
ناكھيئي ، دھنا مروقتھ چون تھتوانيت پھچاوبھستھبي و له تاريكايي
داھنكاوي ريك و جيگر بئيت ؟ ! ؟

تھمھ له لاييك ، له لاييكي تريشھوه ، كھبھاسي كون
تھكرت تھم كونه له كومهلي كھونينھ دا نا كزيتهوه
بھتايھتي له تھدھبي كوردي دا كھ مھگر بھدھكھن ذھنا
شاعيرھ كاني تھو سھر دھمھ رابوردوانھ پتر تھبھيريان
له موعانايي خويان و كھم و كوري كومهله كھيان كردوه . .
تھك بھه كوشك و بالاخانھ و سھروسمئيلي ناغاو تھرمان
رھواكانيان مھلكوتھيئي . . واتا تھديسي دھريار نھبون
مھم وزين عالھميكي بھريئو سھربھخويھ ، مھولھوي
بھزمانئ زوربھي كھساني كومهله كھي تھدويت ، حاجي قادر
له كل كورده واريھ دواكھوتوو زوربھي زوري چھوساوه كان
تھزار تھكثيرت و پتر له وانھش نا له باريي هھست پئتي
كردوه . . و تھزاري كھياني هھلزتوھ . . بابا تھھريش ،
شورشيكئ دھرووني تھيكرتھ خوي كھ تھبيئي له
كومهله كھي هي وا هھن له سھر زئرو زيو تھخشن
و له ناو تھاوربھم تھكھوزن . . له تھك تھمانھشھوه ، چھماوھريكي
رھش ورووت هھيھ كھ تھنانت تھستوركيكي چويان

چه ننگ ناکه ویت که شورشی زگیان پستی دابه زریتهوه ؟
که ئەمانه یه کو دوو ئەکه یین ولێکیان ئەده یه نهوه
وبهراوردیان ئەکه یین ، ئەم پرسیاره سادانه مان دیسانه وه له بهر لووت
وله ناو مێشک قیت ئەبنه وه ؟ !

— ئایا ئەدیب ونوسه ری کورد ، چي بنوسیت ؟

— ئایا ئەدیب ونوسه ری کورد بوکتی ده بنوسیت ؟

— ئایا . . . چون بنوسیت ؟

جا ئەگەر مه بهس له بوگره و کیشه یه یی له سه ره تادا باس مان کرد
سه باره ت به چر نه تی نوسین بیت و اتا . . شیوه ی نوسین . . ئەمه
هه لویستیکه ره ننگه په ر ده ی نه بیت . . به مه رجی ئەگەر ئەو شیوه یه یی
نه نوسریت خه لکه که به شیوه ی خوی بزانیت . . و اتا وه لامی دوو
پرسیاره کی پێشه وه ی پوه بیت . به پێچه وانهش ئەگەر زرو فی کومه ل
بخه ی نه لاره . . ئەمه هه لویستیکه ی تره . . هه لویستیش تا هه لریست له یه ک
جودان ، په سئند کردن و نا په سئند ژماردنی . . و رازی بون به . . و ره فز
کردنی هه ر هه لوستیکه ی به ده ست زور به یی ئەوانه یه که ژیا ر
دورست ئەکه ن و زروف ئەخولقی نین بو ئەوه ی ئەو ژیا نه . . ئەوه بیت که
هه ول و کوششیان بو کردوه . . و شورشیان بو گزرا وه . .

[مه م]

ټهري تو دزاني؟!٠٠

- ١ — مروښه روژي ٢٠٠ ليټريټ نافي بكار تينت .
- ٢ — ٣٦٥ ره نكه ته زمان دناف وولاني هندستاني هه به
- ٣ — [تنزانيا] مازن ترين جهه يو چاندنا كوليت (قهري نفل) ٤ مليون بنيت
قهري نفل لئ هه نه
- ٤ — ته كهر كه سهك دناف توده كئي قه پات بنفيت تو بتني كول وروحان
دنا ادا هه بن ، ته كه س دئي مريت .
- ٥ — قه به هري روسيا يي اسكنده ري سيبين روژا تاج دانا به سه ري خو
مي هفانيهك دانا يو پينج سه د هزار كه سا ، هه ر تنكي په رداغه كئي زيفي
يي پر بيه دا يني
- ٦ — ته كهر كه سه كئي رومانيه يي كرت بلا روژي بيت وپنج نومي ترشا
بخوت ، پاشي چه ند روژه كا دئي چي بيته هه
- ٧ — (كوفان دروژن) مروښه كئي هوله ندي بو دريژيا به ژناوي هه شت پيو
ونهه گريبو .

به ختي مه ژبومه را بيته يار

چارهك بيتن ژخواب هشير

راييت ژمه جهان په ناههك

پهيدا بيتن مه پادشاههك

(نه حمه دئي خاني)

* (مهولهوی) *

ح. هه ورامی

مهولهوی یه کێکه له بوێژه هه ره به ناو بانکه گانی گهلی
کوردوزایه لهی زه نکی کاروانی هونراوی جوانو نایابه ،
له ده رپینی هه ست و نه ستا ئوستایه کی شاره زاو ده ستیکی
کارامهی بالای هه بووه ، ههروه ها له رازانده وهی سروشت
و هه بوون دا شاسواری مه وو بوێژان بووه ، وه له بارهی
وه سفو لێ کولینه وهی وورده کاری زانست وزانیاری دا
توانیویه تی خوی له زور مه سلهی زویینی فه لسه فی بیداو وه تیایا
سه رکه ویت ، بویه مه ولهوی چه ند لسه یه وه بیدووی هه رکه مه و
وه ک دوریایه کی بێ پایان وایه نه بێ دێ و نه روخی دیاره .

مهولهوی ناوی (عبد الرحیم) ه کوری (مه لاسمه یده) ه .

له سالتي (۱۸۰۶) ی زاینی دا له خاکی (جوانپو) له دینی (سرشاته) له زاوچی (تاوه گوز) هاتروه ته دونیاوه ، له ته مه نی (۷۲) سالتي دا له سالتي (۱۸۸۲) ی زاینی دا كوچی دووایی كردووه ، مهولهوی پایه یه کی بلسندی له ناو زاناگانی كوردا هه بووه وده ستیگی بالای له زمانی كوردی و عه ره بی و فارسی دا بووه ، له زانستی فهلسه فهی نیسلام دا که لینی سهر که وتوو بووه مهولهوی که لینی دانراوی هه یه که نه مانهن :

۱- (الفضيلة) که بریتی یه له (۲۰۳۱) هونراوهی عه ره بی هه مووی فهلسه فهی نیسلامه و ماموستا (عبد الکریم المدرس) ته هه هونراوانه ی له دوو بهرگه دارا فه کردووه ، به لام هیشتا به چاپی نه که یاندوون .

۲- (العقيدة المرضية) که ته میش بریتی له (۲۴۵۲) هونراوهی كوردی ، هه مووی فهلسه فهی نیسلامه . له سالتي (۱۳۵۲) كوچی دا له لایهن (محي الدين صبري النعيمي) (۱) یه وه له میسر له چاپ دراوه .

۳- (الفوائج) که بریتی یه له (۵۲۷) هونراوهی فارسی ، ته میش له که ل (العقيدة المرضية) دا چاپ کراوه .

۴- (روح و أصل) دیوانه که ی مهولهویه ، پیره میردی نه مرد دووای ته قهلا دانگی زور هونراوه گانی مهولهوی کو کرده وه

۱- محي الدين صبري النعيمي : که رو کینگی کورد بووه (رحاله) و ته م کتیبه ی له چاپخانه ی فرج الله زکی كوردی چاپ کرده وه .

ولهه ورامی به وکردنی به شیوهی سورانی وله سالی (۱۹۳۵)
داچاپی کرد . له دووای دهرچوونی نم دیوانه روژدووی روز
تهستیره ی ناسمانی بوژی مهولهوی گهره تر ته بی ودلی بوژیانی
نم سهر دهمه پاراوته کات .

۵ - (دیوانی مهولهوی) نم دیوانه زوربهی زوری هونراوه کانی
مهولهوی تیابه و کردنهوه و لیکولینهوهی ماموستا (عبدالکریم
المدرس) ه ، له سالی (۱۹۶۱) داله چاپ دراوه و خراوه ته بهر
دهستی هونرمندان و بوژیانی کورد .

نابیی نهوه مان له بیر بیچی که ماموستای بهریز کاکهی فلاح
دیوانی مهولهوی که می پیره میزدی نه مره و وه کراوه به سورانی
له سالی (۱۹۶۸) داچاپ کرده وه .

مهولهوی به شیوهی هورامی هونراوهی داناه ، چونکه
لهو سهر دهمه دا شیوهی هورامی باو بووه وه له بهر چند
هویه کی تر که نیسته شوینی باسکردنیان نییه .
نمونه بهک له هونراوه کانی مهولهوی :

۱ - بالای بالای شهنگ سهه بالا پیوهن
دووگانچهی شادی دهردنیان شیوهن
دل مدو وهدهم نیش نیشهوه
بی وه قهزای سهخت دیدهی ویشهوه
بکیانه په بکی و هپاران هوه
پهی کئی ؟ پهی مه جنون بیاران هوه

مایه‌ی بسی مه‌یلمیت نه‌شو به‌شارانه‌وه
 با باست نه‌شو به‌شارانه‌وه
 خه‌رامان ده‌رکه‌وت له‌تووی پوره‌وه
 نقابی له‌سه‌ر رووی لابه‌رده‌وه
 دل‌هی من نیشته‌سه‌ر ناره‌ق وه‌ك تاو
 هه‌كسی ته‌وی تیا دیاردا ته‌راو
 هینده نازك بوو به‌بای باوه‌شین
 سه‌ر کولمچ نالی پر بوو له‌خوین
 له‌توی تاوینه‌ی روخساری وه‌ك گول
 ووشك ته‌بووه‌وه ناره‌قه‌که‌ی دل
 وام زانی ناره‌ق خویناوی دل‌مه
 زه‌ده‌ی پینکانی مرگان‌ی کولمه
 ووتم دل شامی ، زامی برده‌وه
 نساخ بای باوه‌شین ساردل کرده‌وه

(ح — هه‌ررامی)

PINUS SPP.

کاز

جمیل احمد مصطفی

کاز داره کا که له ک بیهایه ویا بهر که تیه و جوانترین
داره . . کاز شاما ه می دارانه . نهف داریت نوکه
دکردستاننی پلاقرن ژبهری سهه ساله . نهف داریت ههین
لکردستاننی نهو بسخو یت شین بوین ژزاو پته دهست
پنی دکت ههتا نه تریشی نه نه وه کی شین بوین که له ک
پرن و تیر تیرینه .

دارا کازی داره کا که له ک جرانه ورهنگنی وئی که سهکه و بلند
دیت (۲۵م) وشکلی وئی وهک شاخانه و به لکیت وئی زرافن

وهك ده رزینه وهه ردهم یا که سکه ده افین وز قوتانادا
 و نه کهر بهرخی خو بدهینه بنیت کاژا لزاو ته دئی بینین کو
 شتلیت کاژیت بچویک که لهک پرن وه کو عفرینه .
 زیده بینا کاژا ؛ طوقیه (بنور) . کاژ طوقی دکریت لفاف
 بخاربطادا (CONES) و وه بخاربط یان نیرن
 یامینه و تلقیحا داری (تی که له) خلطی . و کاژ ژ
 عانی بخروطیاتی Conferences. داری کاژی که لهک که فنه
 و به حسو کارئی دئی هاتی کرن وشوینواریت وئی ویت
 هاتینه دیرن ل کردستانا تیراتی ولبنان و که لهک جهیت دی
 داریت کاژا حهژ جهی ساردکن ول هافینی دئیت
 که رماتی ژ (۳۵م) زیده تر نه بیت . ژ بهر هندئی داریت
 کاژا باش شین دین له هیت سار و که ی تی که بیتیا
 سوئیقی و کندا و المانیا و اسکندنافیا .

دارا کاژ که لهک بیهایه ژ بهر داری وئی داره کن
 که لهک باشه و راسته و بکیر شولی لئاو مالا
 و بوناثا کرنا له شی پاپورا و بو صناعتی و که لهک کاریت
 دی چونکی داره کنی که لهک قایمه و به هیزه .

زه مانق بهرخی دا رونامی ژئی پهیدا دکرن
 و نوکه تربتین و راتنج و به نیش ژئی پهیدا دبت و بو که لهک
 صنعتا بکیرتیت هر دارهک (۳-۵ کغم) راتنجی ژئی
 تیت .

دڦټ نهو دار ژ (۹۰) سالا کټم تر نه بټ وهر
 وسا دڦټ دارې که له ک بريندار نه کن و وه کي
 راتنجي ژ دارې دهر تينن دڦټ برينه ک پچويک وه کي
 رقم (۷) بلندا هيا (۱۳۰ سم) لقورمن دارې .

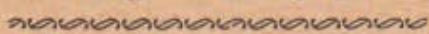
ژ بهر نه زانبا خه لکي بسو باشيا فاندارا که سي گوهي خو
 نه دايي وهر دبرن وره ژوي ژي چي دکن وهر تزيه ژبه زي
 و شان سالا وه کي نه خوشي له وه لانسې دا هاني که له ک داره اتن
 سوتن و برين و کټم بين .

ژ بهر قسي جه ندي نه گهر مه بڦټ نه فان دارو دارستانا
 لک یردستانن دا پياريزين دڦټ بريني وسوتني وره ژوي چي کرنې
 نه ميلين مله تي تي بگه هينين کو برين وسوتن و تي بگه دارا فان دارستانا يا باش
 نينه . دڦټ شفان و کاقان بزنانن کو بهردانا په زي و کارانا بونا ف
 فاندارا زبانه کا که له که .

هوی دوا کهوتنی په خشانی کوردی

دکتور عز الدین مصطفی رسول

ناشکرایه که په خشانی کوردی سده ها سال لهدوای
دهر کهوتنی شیعه وه په یدابوه ، نهم دوا کهوتنی په خشان هر
له ناو میلله تی کوردا رویی نه اووه به لکو له ناو هه مو میلله تاندا
هر واپوه .

نهمهش به گشتی نه که ریته وه بسو سروشتی شیعه رو په خشانه که خوی
له بهر ناسان له بهر کردن وده ماو دهم کیزانه و هی شیعه . چکه
لم هویانه که لئ هوی تایبه تی کاری کردوته هر دوا کهوتنی
په خشانی کوردی هر وه کو :-

۱- تا کو تیستا زه مانی کوردی به که لئ شیوه ی جیا چیا
نه نووسری به تایبه تی به هردوو شیوه سهره کی به که ی (کورمانجی
— سورانی) زمانیکه به ک گرتوی په تی نیه بو نووسین . زمانی نووسین
هر زمانی قهسه پیگردنه به شیوه یه کی بسوخته کراو هر وه کو
که لانی تر .

به لکو زمانی نووسین و تیستکه له سنووری نهم شیوه
ریکو پیکه دهر ناچیت ، وزور له تیستکه کان به که لئ شیوه نه دوین
بسئ کورمان نهمهش نه بیته هویه ک بسو نزیک خستنه و هی شیوه کان
و شاره زاسون له ووشه کانی به کتری به لام په یدابوونی زمانیکه

یهک گرتوی کوردی باری گوررانی میژووی هر دروستی نهکات .

تاگو نیستا زمانی کوردی نهلفو بیکی یهک گرتو نیه : —

کوردی عیراقو ئیران به نهلفو بیی عمره بی نه نووسن ،
کوردی سوریا نهلفو بی لاتیفی به کار دینن نه مهش تهنها
نهلفو بییهک بو کورده کانی تورکیا بتوانن بیخویننه وه
وسوودی لئ وه رگرن ، کورده کانی ئهرمینیا به نهلفو بییهک
نه نووسن تییهکه لاره به پیته کانی (سلاقی) له گهل پیتی
لاتینی وه هر ئه وه نهلفو بییه بو که نه زربه بجانو تاجیک
وتهزبیک به کاری دینن هیشتا گهتوگو له ئارادایه
بو چونیه بی به کار هینانی ئه نهلفو بایه .

۲ — بلاوونه وهی نه خوینده واری به ناو زور بهی ریزه کانی
گهل دا بو به مایه بی نه که یشتی پهراو نووسین به دهستی
جه ماوهرانی گهل و نه مهش وای کرد که خوینده واری هر
تایه تی بیت بو کومه لیککی بچوک نزم بونه وهی پلهی
زانباری بو به هوی دواکهوتنی نووسهران و کز بوونی
ته کنیککی چیروک نووسین وشارهزا نه بون وبتی ئاکاداری
که له پوری جهانی ههتا له ناو نووسهره ده که وتوه کان ماندا
که میان ههیه سوودیان له زمانیککی نه وری
بتوانن وه رگرن .

۳ — هر چند خوینده واری تهنها بوچینیکی بچووککی
میلله ته دیسان بو گه یشتن به به ره مه کانی نه ده بی

تووشی گهانی کوسپ نهبن ، گرنه کترین نه م کوسپانه :
که م ههیه توانای خویندنه وهی زمانی کوردی هه بی له ناو
کورده گانی نورکیا و نیران و سوریا له نه نجای چه و سانه وهی
نه ته وایه نی دا ، دیسان بدر هه می نه ده بی له هه پارچه به کی
کوردستاندا دهه بچیت زور به گران نه گاته پارچه گانی تر ،
و بهر هه می چاپه کراوی نه ده بی نه توانین بلین له تورکیادا
هه نه ، له نیران و سوریاش زور به که می نه بی

۴ - باری که م ده رانه تی و هه زاری و هه وونی چاپخانه ی

کوردی له سه روو هه موویانه وه بسوستی ، نووسه ری کورد تووشی
که لئی ناخوشی و نازار نه بی له رینگای بلا و کوردنه وهی به ره هه مه که دا
و تووش زیان نه بیت ، نه ویش نه گه ر باری رامیاری نه و روزه
رینکا بدا بو چاپ کوردنی به ره هه مه که می ، نه توانین بلین نه و
بسه رامیاری به ی که ملله تی کوردی تبادایه هوی هه ره گرنه که
بو دوا خستی په خشانای کوردی له که ل نه م هه مو کوسپانه دا که
تووشی هاتوو به لام خه باتی نه به زانه ی میلله تی کورد کارینکی
ته وای کرده سه ر که شه پیدان و گوررانی په خشانای کوردی
و به زور جیکای خوی نه رخان کرد له ناو و یژه ی کوردی دا .

له (الواقیه فی الأدب الکردي) وه رگیراوه

نازي جواني

م. ن. ش.
~~م. ن. ش.~~

نه نڌا زيار : جلال خوشنلو

لاله ، سونبول ، چيمهن ، کيا
بولبول وکول ، کهڙ وچيا

خوريهی دلم ، که لاويڙي
بو له نجهي بسالا دريڙي

سه نه و بهرو سهرو وشانان
له چوپي دانه بسپا بيان

هرگز جو که لهش به پرتاو
يا خوماري نه رگز ، خوناو

نازي چاوي نه کير نه وه
وهک په نجه وکول چنينته وه

خنده ويښکه نيني نه دزن
هيشتا کهش به بزه ي کزن

له بهر جواني نازي له يان
دل که وتوته ، مه شقي ، مه يلن

له په نجهي بسپا ، تانه وتي سر
چيمهن ، چله ، کوله ، يه کسر

به دم خونچه ، به چاد نه رگز
به په رچم خه زه روی پابز

به کوله سيو ، به سينکک هه نار
به گهر دن گولزاري به هار

په نجه ناسك ، ددان نهرزه
 بووكه يا پهریه لهم نهرزه
 په دهسته له سهرپشت كهزي
 به بون شه مامه ی ناورهزي
 به راستي وه سفي بی ناوی
 به لام (خوشناو) ی خوش ناوی !!

خوسن

خوشکا که لهک بهر که تي بئريشان محمود عیسی ژزاخو بو هنده
 بهر هه ښت تازه بو گوډارا چیا هنارت نو نهم که لهک
 سوپاسیا وئی دکن . بهلی بخابن نه . بهر هه ډره نکک
 که هشته دهستی مه زهر هندی نهم چیرو کاوی نهوا هنار تي
 دهژمار بیت دا دئی په لاف کین ونهغه مندهک (زکو تنیت
 مازنا) نهو یت بومه هنار تین . . .

۱ — شام شه کړه وهلات شرین تره .
 ۲ — خودی ماری ناس دکت لهو دهست وپیت وي وئی کړي
 دزکي دا . . .

۳ — ناني بخو بشافن . . منه تا سرخو باقن
 ۴ — ناخوت نان وژاږي خودان دکت تیلانو ژاږي

(بئريشان محمود عیسی)

فه قیسی تهیرا

خلیل دوسکي

فه قیسی تهیرا شاره کئی که قنئی کورده ، نافتی وی
 (عمده) ، خه لکنی [ماکو] به ، هه فزینی شیخنی جزیری به
 بهائی بویناوی وهه و سا مرناوی — خودی ژئی رازی
 — بدروستی نه هاتیه زانین هه تا نو هه .

فه قیسی تهیرا شاره کئی ناقدار بویه لهوا سه یدایی
 (خانی) نافتی وی دکهل نافتی حریری و جزیری د
 مه مر زینا خودا ئینایه هه روه کئی د بیژت

بینا هه روحا مهائی جزیری پئی جهی بکرا علی حریری
 که یفک وه بدافه قیهی تهیران جه تا به بهد بهمایه جهیران
 شاعری مه زانایه کئی مازن بوو دیاره که له به ره هیت
 وی بهرز بوتیه ژ بهر خه م ساریا و به چونه کرتنا کوردا .
 هه و هه سا نهو ناسته نکک و گرفتاریت بهه ر ملله تی
 کورد هاتین هه تا نو هه .

فه قیهی تهیران ده سه ته کئی بلند دشعری دا هه یه
 ژ شوینه واریت وی یت بهر که تی به یتا شیخنی سه نهانیا
 و نه هه هنده ک ژوی شاعری به

کوهدیره نوتقا عاشقی دا نهز بخوینم قنئی خه تی
 جه مدو سه نا ژ بو خالقی سبحان ژ شاهنی قودره تی

سبحان ز شاهن ذو الجلال
 حال بسی مه جاز نائیه بال
 جارس بوویه نه قه ره نکبه لا
 نهو لسرئی بوون موپته لا
 نهو دئی بوی کامل بتن
 نوره ز نورئی هلبتن
 د مه عنیه یا عه کسی کویت
 مه عبودیت که نابت دووبت
 قه مهر وروژ وستاره
 قهند و فانوس و قه شاره
 ز به شهرا ذات و سفانا
 دلبره هشیار و مه ستا
 خالق توی ، دلبر توی
 روحا روحا کو هر توی
 روحا روحا بسی به شهری
 نهو لسرئی بوون مشتتری
 دل کهو که به مه مخلوقه که
 قلبی همیا مه عشوقه که

فکریمه نه قشقی بسی زه وال
 جارس بوویه لثقی عاده تی
 چهند مفتی و شینخ و مه لا
 ز نهینکا عه کسبیه تی
 ده رویشی کو صاحب دل بتن
 د مشعه لا نبووه تی
 (الله) زجه ناقولپت
 روز هاته نیفا میرنه تی
 روز و نیتف نافی دیاره
 ز به شهرا خولقییه تی
 پر ز عشقا بهت ولاتا
 خالقن پر وه سفه تی
 نازن توی ، مه نوزور توی
 مسباحا دورا قیمه تی
 عاشق و مه عشوقی بهری
 صاحب دلا نور ثی که تی
 لهش قه نه سه سندوقه که
 همیا دقیت و ه حدانیه تی

مای لژماره کادی

شقان و دز

سه گشان عبد الحكيم

روژه کی شقانهك لبر پهزي بو نو فوبه دارهك ژى لبر
بو ناقي وی نوبه دارى علاوه بو . بو درهنگى شهقى
علاو نقست همدى پهز مهخهل بو ، شقان پيچه كى رازا
و چاقيت خو دانانه سهر نيك ، وى هندگوهلى بو
دزها تنه هنداق سهرى . وان دزا هندهكا گوتى دا
بكوژين وپهزى بيهين ، هندهكا گوتن هم ناكوژين .
شقانى زانى چ نهما دلپى ويدا . ئينا شقه ستافه ژبه
ئاخفت وگوت . « نهگهرمن بوخو ژنهك ئينادى بو
من كنه داوت وشههيانه پاشي نهگهرمن كورهك
هبيت نهز دى ناقي وى كمه علاوه . نو شقان
ههرى دهنگى خو بلندتكت ئودزى كوهى خودهتى
شقان ههرى ت ئاخفت نوگوت (دى كوريمن علاوه
مهزبنيت دى چيته ناو بجيكا دى ياريا لكهل وان
كوت ، نهز ژى دى كازييكه دى علاوه . علاوه بابو
وهره مال . نو شقان ههرى دهنگى خو بلندتكت
دا علاوه دى نوبه دار گولتيت دا رايته دزا ديماسى هندى
دهنگى خو بلندكر وكازيتكت كورنى خو علاوه . علاوه
نوبه دار رابو ژخهوى نو هو بهرى خو ده تى دزى

لهنداڤ سهری شقانی . عولویی نوبه‌دار ده‌ست هاؤیته
تفه‌نگا خو ئو لدزا راوه‌ستیا بشفه‌نگا ئودز هند
که‌هشتن بره‌فن . ئویه‌ز حیلا نه‌دزی ئو شقان زی نه‌کوشت فیجا ئاقل
تانبه‌کئی زیرینه‌لسهری هه‌می که‌سی دا‌ئینه‌ئوزانیاری له‌می کا‌ئا
که‌له‌کا بز‌جمه‌ته ، پیتشیه‌هه‌م ئی جیروکئی بکه‌ینه‌کره‌ارک به‌خو .

شانو

توبه

نووسینی : عبد الغنی علی یحیی

شانو کهریه که له یهك په رده .

پالنه وان : ۱ — مهلا ته یفور .

۲ — کاکه پهش .

کات : مهر کاتیک .

شوین : له مهر چه قی پیکایینک .

مهلا ته یفور . کاکه پهش ، نهم کیسه ی مهر شانت

چی تیایه ؟ . . .

کاکه پهش . « به ده نگیکی نزم » ها . ها . ها .

برنجه . برنجی تیایه . . .

مهلا ته یفور . برنجه ! نه ی نهم بهرانه چی یه ، له بهر ده مت

ته پوا ؟ .

کاکه پهش . « به تو په بی » بهران . . بهرانه !

مهلا ته یفور . تو په مه به . . بهلام پیم نالینن به ره و کوی

ته پرویت ؟ .

کاکه پهش به ره و (ته کیه) ته پروم مهلا ته یفور . به ره و . ته کیه .

مهلا ته یفور . هم . م . باشه تیشته چی یه (له ته کیه) ؟ .

کاکه پرهش. گوره چون نیشم چی به ؟ نه پروم به خزمه تی شیخ را نه گم
مهلا ته یفور . به خزمه ت شیخ را نه گمی ! !
کاکه پرهش . به لئی ، هیچ ناپه زاییت مه یه ؟
مهلا ته یفور . نا به خوا ، به لام تو پیاویکی هزارو . . شیخ پیاویکی
ده و له مه ند .

کاکه پرهش . پراستیت نه وی نه پروم بو توبه به کردن .
مهلا ته یفور . هم ، م ، نهی نه م به رانه و کیسه بر نجه بو کنی به ؟
کاکه پرهش . « کیسه که له سه رینگا دانه نی » . بو جه نابی شیخه .
مهلا ته یفور . دیاره توبه کرد نیش به به رتیله ؟
کاکه پرهش . ده پیکام به رده ، وازم لئی بیینه .
مهلا ته یفور - به خوا پیاویکی کتیل و که لجوی . بسوچی تو کافری
تا کو توبه بکه می ؟

کاکه پرهش - نهسته غفیروللا . مهلا ته یفور ، نه م قسانه چی به
نهی که ییت ؟

مهلا ته یفور - به خوا له چه رخی پیغه مبهرو خوله فانول پراشدین دا
شیخ و میخ نه بسون . پیاوی کافر نه مات و توبه ی
نه کرد نه بو به موسولمان له سه ر دهستی موسولمانیکی
چاک . به لام له م زه مانه نه بینم شیخاتی مه یه و کار
ته کات له به سترمانی وه ک تو .

کاکه پرهش - « ده ست به گریان ته کات » باشه مهلا ته یفور ، نه که ر من
نه ختیک کونا هم مه یی ؟

مهلا ته يفور - چار يکي تر کوناهان مه که ، بوچي فرميسک له چاوت
ديته خوواري؟

کاکه پرهش • ناتوانم وهلامت بده مه وه •

مهلا ته يفور • ناتواني ا - - نهی له له لای جه نابسي شيخ چون
نه تواني؟ -

کاکه پرهش • به شيخيش ناليم - - ته نها توبه ي له سفر ده ستي
نه که م • •

مهلا ته يفور • کيسه ي برنجي و پترانه که ش پيشکس ته که يت - بوچي
ده مت به ستر • •

پيم بلي • تو چيت کردوه - - زووبه - - نه که ر
پيم نه ليني ، دياره له قسه ي راست نه ترسي ، واته
توبه که ت قوبول نيه ، چونکي موسولمانی راست و ته او
له قسه ر ناشکرا ناترسي •

کاکه پرهش • نه ترسم توش توره يت له راستي •

مهلا ته يفور • کوره چون توره نه يم - - ده بلي بلي •

کاکه پرهش • با به کورتي بوت باس به کم • پيش
ده سال مريشکيتکم له مالي حاجي پير داود دزيوه •
مهلا ته يفور • هر نه مه ت کردوه ؟

کاکه پرهش به خوا درو ناکم ، شش هيلکه شم دزيوه له مالي سوفي
ره شه ي خه زورم چاريکيش - - نازانم چون نفم قسه به کم - له بيزه نه و
روژه ي که که پرايه وه له مز که وت بو ماله وه به پيخواسي ؟

مهلا ته يفور • دياره هر تو پيويستيت مه بوو به پيلاوه کانم •

کاکه پرهش . به خوا درو ناکهم ، هر من دزیم . وه لعم بروایه دابه
تو بهم قور نانهی که له سره رانی خوت دانایه . زیاتر له مه هیچ شیکیکی
ترم نه کردوو . - تهنها تم سنی گوناهم کردوو . «دهست به گریان
تهکات» .

مه لانه یفور : نیتستا «کاکه پرهش» گریان و فرمیسکی پیناوی ، ته مه وی
وهلامی تم پرسیارهم بده یته وه : تو ورت . من دزیم له تو له حاجی
پیرداود و سوفی ره شه کردوو . بوچی برنج و بهران بو جه نابی شیخ
پیشککش ته کیت ؟

کاکه پرهش : به خوا و وتم به لکو خوا ایتم خوش ته بی .
مه لانه یفور تو بهم نیشه واپیشان نه دهی ، که مالی من و حاجی و
سوفی هه لشگری بو مالی شیخ - - بو تو زور زور چاکتر بو ، نه کر بهانایه و
حاجی و سوفی به مه موو جوریک هه ولت بدایه ، بو نه وهی لیت پازی بین
و گهرده نت نازاد بکن . من گهرده نتم نازاد کرد . تو هه ولته دم بو
نه وهی حاجی و سوفیش گهرده نت نازاد بکن .

کاکه پرهش . زور زور سوپاست نه کم . و . ده ستت ماچ نه کم .
مه لانه یفور . هیچ سوپاسم مه که و قیره ده ست ماچ کردنبش مه به
نیتستا برسیار یکی تریشتی ای نه کم به تم یعنی توبه کرن له سره دهستی
شیخان قهرزه یا سوخته ته ؟

کاکه پرهش . راستیت نه وی . نازانم .
مه لانه یفور . تم نازانمه مالتی ویران کردوو . گری بکره «کاکه
پرهش» . پینج قهرزه هه یه پنیوسته موسولمان جی به جی بکا - یه کم . نو یز
کاکه پرهش . نو یز .

مهلاته یفور • دووهم پروژی --

کاکه پرهش پروژی --

مهلاته یفور • سئی یهم و چوارهم • زه کات و حهج • •

کاکه پرهش • زه کات و حهج

مهلاته یفور • بیئجه میش • • شه ماده - «بهده نکینکی بهرز» کوانی

توبه ؟

بوچی و هلامم ناده یته وه ؟ سوئنه تیش ، سوئنه ته فهرز نیه له سهر تاو
پیغه مبهری خرشه ویستیش له هیچ حه دیستیک ناوی شیخ و توبه کردن له
سهر ده ستیان ، نه هینایه • • وه زور باشیش بزانه تو به پیشکش کردن
نهم برنجه و نهم بهرانه بو جه نابی شیخ ، واپیشان نه دهی • که بر واییت
به واسیته هدیله له لای خوی ته باره ک و ته عالا .

کاکه پرهش : نهسته غفیرو للا •

مهلاته یفور • سه د سار نهسته غفیرو للا - - کاکه پرهش - - خوا

واسیته ی پی ناوی له لای بکه ی ، تو نهم پیئنج فهرزه کان جتی به جتی بکه
چار بکی تریش ده ست دریز مه که ی بو شتی بووچ و حه رام •

کاکه پرهش • توبه •

مهلاته یفور • دووای پی ، توو خوا بو تو شهرم نیه ، له پیش ده رگای
شیخ راه سئی وه ک زه لیلینک نوزه نوز بکه ی و ده ست بو دریز بکا تا کو ماچی
بکه ی شیخ ناده میزاده یه وه ک تو • • هیچی له تو زیاتر نیه • تو عه بدی
خوی ته میش عه بدی خواهی وه ک تو •
کاکه پرهش • به لئی • به لئی •

مهلاته یفور • نینجا نه مه ری بکه پرتوه بو ناو مال و مناله کانت • •
 بر نجه کهو بهرانه کفش به خورت و مناله کانت و خیزانه کهت ، بیغتون • •
 نه مهش زور زور خیز تره له توبه کردن له سهر دهستی شیخ • دووایستی
 نه مهوی ، مهر پینج فوزه که جی به جی بکهی • زیاتر له مهش هیچ شتی
 کی تر مه کهو هیچ نه ترستی •
 کاکه پرهش • به قسهی جه نابت نه کم ، هیچیش ناترستیم •
 مهلاته یفور • ده پرو • خوا حافیزی - سلاو له مالنی بکه •
 کاکه پرهش • نینشانه للا - خوات له کهل •

— پوره —

کار و گوتن

خالد حسین

ياها تيه گوتن کوسى ره ننگيت مروفا نيټ ههين لئاو-
ژيانى ، ونه وسى ره ننگك نهغه نه .

ره ننگي نيكي . نهو مروفن نيټ كو دهست
دهافين كارا ژبهري بيژن . نه م دى نهغى كارى كين
، نهو- ره ننگي مروفا نهون نيټ كو كوه نادن
كه سى وه هر بياخو دكن ، وكارى دهست باثينى
ليغه نابن ، ژبهر هندی هاتو هاته كارى فى ره ننگي مروفا
چونكه مه زنا يا گوتى «هر سره كنى نه قلهك يى تبنده»
فيجا نه كهر مروفى پسيار كرزهرى دهست باثين
كارى دى زانت كا كيم وكورتى وخوش ونه خوش چينه
، نيټ وه ههيه بيته ريكاوى .

ره ننگي دوئى . نهو مروفن نيټ كو ديژن
پاش دهست دهافين كارى ، نهو ره ننگي هه نهوه
يى كو پينگا نيټ فرده دهافين لئاو ژيانى وسهر
دكهفن ، چونكه كانى نهو دهست دهافين كارى دهست دهافينى نه بهيزا
خو بتنى ، بهلى بهيزا نهوان كه نيټ وان
پسيار لى كرين ، ولسهر وان وه لايټ نهو لگول وانا
لسهر راوستاين ، دى دهست دهافين كارى .

